

УДК 811.111"42:82-343(73)

DOI <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2026-19.2>

МЕТОДОЛОГІЙНІ ПАРАДИГМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ХУДОЖНЬОГО МОНОМОДАЛЬНОГО ТЕКСТУ В ЦИФРОВУ ДОБУ: СТИЛЬОВА ДОМІНАНТА МЕТАМОДЕРНІЗМУ

Бехта Іван Антонович

професор кафедри англійської філології факультету іноземних мов

Львівського національного університету імені Івана Франка

вул. Університетська, 1, Львів, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-9848-1505>

Стаття присвячена теоретико-практичному опису художнього мономодального тексту метамодернізму у дзеркалі сучасних наукових підходів у контексті викликів цифрової доби. Здійснено переосмислення класичних та новітніх методологічних платформ, що дозволило довести змістовність мономодального аналізу в умовах панування метамодерністської мультимодальності. Британський метамодернізм – це не просто літературна мода, а й культурна реакція на виклики XXI століття. Якщо постмодернізм вичерпав себе в іронії та нескінченному висміюванні всього підряд, то метамодернізм намагається повернути в літературу смисл, емоцію та глибокодумність, не відмовляючись при цьому від інтелектуальної складності. У сучасній лінгвістиці більшість текстів у XXI столітті є мультимодальними (поєднують текст, зображення, гіперпосилання, звук). Мономодальний текст – це чистий вербальний текст, який використовує один семіотичний канал – слово. У контексті метамодернізму вибір мономодальності став свідомим жестом через відмову від цифрового шуму та візуальних ефектів на користь глибинного занурення в мову художнього світу. У статті деталізовано текстовий підхід, де текст постає як комунікативна подія із визначеними критеріями текстуальності, а також акцентовано на текстовому, синтаксичному й стилістичному рівнях, де архітектуру речення та палітру мовних засобів розглянуто як інструменти контролю читацького сприйняття та створення емоційного тла стильової домінанти роману “Північна вода” (The North Water) Ієна Мак-Гвайра (Ian McGuire) – похмурого, жорстокого і вкрай атмосферного трилера, події якого розгортаються в середині XIX ст. Це історія про виживання, людську нищість та зіткнення цивілізації з первісним хаосом Арктики. Висновки статті підкреслюють, що попри цифровізацію, вербальний канал надалі зостається фундаментальним у творенні художньої реальності. Методологічний інструментарій, описаний у статті, забезпечує багатовимірне розуміння того, як лінгвістичні сигнали видозмінюються у складні когнітивні моделі у свідомості читача. Дослідження пропонує алгоритм аналізу, що інтегрує класичну філологічну традицію з новітніми цифровими гуманітарними студіями.

Ключові слова: *метамодернізм, мономодальний художній текст, методи аналізу тексту, художня дискурсно-функційна лінгвістика, художній синтаксис, лінгвістична та літературна стилістика, стильова домінанта, “Північна вода” /The North Water, Ієн Мак-Гвайр / Ian McGuire.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Початок XXI століття ознаменувався фундаментальною зміною парадигм, яку можна порівняти з масштабними тектонічними зсувами, що охопили як теоретичну лінгвістику, так і художню творчість. Актуальність цієї розвідки зумовлена потребою переосмислення механізмів текстотворення в умовах нової соціокультурної реальності, де традиційні методи аналізу вже не здатні охопити складну природу сучасного художнього дискурсу. У науці про мову спостерігаємо виразне зміщення акцентів, а саме – дослідницький фокус прогресує від ізольованого лінгвістичного розбору окремих речень до вивчення мономодального художнього тексту як комплексної, багатопланової та цілісної структури, що функціонує в живому комунікативному просторі. Па-

ралельно з цими процесами у царині художньої літератури відбувається поступовий відхід від домінування іронічного постмодерну, що панував у художньому дискурсі у другій половині XX ст. На зміну йому прийшов метамодернізм (від 1995 року до тепер) – культурний стан, що прагне інтегрувати здобутки попередніх епох у нову якість світосприйняття.

Ця трансформація не є випадковою, а постала як закономірна відповідь на інтелектуальні запити сучасності. Метамодернізм – це спроба подолати тотальну іронію, скепсис та цинізм, властиві постмодерній епосі, при цьому не впадаючи у наївність і не відмовляючись від інструментарію критичного мислення. Така нова щирість вимагає від лінгвістики тексту принципово нових підходів, адже мовна тканина художніх творів тепер відображає коливання між полюсами ентузіазму

та іронії, концептуальності й емоційності. Прикметно, що на зламі тисячоліть лінгвістичні студії почали активно виходити за межі вивчення формальних мовних одиниць, фокусуючись на когнітивних, прагматичних та культурологічних аспектах текстового цілого (*meaningful semantic whole*) (Halliday, 1978). Потреба в обґрунтуванні теоретичного підґрунтя таких змін стає критичною через формування типу естетичного й лінгвального досвіду, який потребує систематизації й глибокого наукового тлумачення в контексті загальногуманітарного розвитку.

Відтак постановка проблеми в межах цієї статті полягає у виявленні того, як саме лінгвістика тексту адаптується до вимог метамодерного світовідчуття та які мовні механізми стають провідними у конструюванні *нової щирості* (*new sincerity*) (Wallace, 1993; Vermeulen, van den Akker, 2010). Потребує аналізу цілісна структура тексту, котра відображає зміну мистецьких орієнтирів і науковий апарат сучасної філології з його кореляцією із філософськими зрушеннями сучасності. Розвідка актуалізує питання взаємодії мови та культури на етапі, коли прагнення до смислу стає пріоритетним, попри усвідомлення його переосмислення. Це створює динамічне підґрунтя для наукових студій, де лінгвістичний аналіз виступає ключем до розуміння глибинних ментальних трансформацій людства. Вихід наукових розвідок у сферу методологічного еkleктизму дозволяє поглянути на мономодальний художній текст не просто як на набір знаків, а як на динамічну систему, що фіксує пульсацію живого інтелектуального процесу в умовах метамодерної дійсності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження того, як змінюються наукові парадигми під впливом нових підходів до створення текстів, вимагає аналізу фундаментальних теорій, що описують сучасну епоху. Як зазначають дослідники, культурний ландшафт сучасності визначається саме переходом до метамодернізму, культурного стану, що прийшов на зміну постмодернізму на початку XXI століття (Funk, 2015; Kirby, 2009; Pipere, Mārtinson, 2022, 2023; Vermeulen, van den Akker, 2010; Van den Akker, Gibbons, Vermeulen, 2017; Gibbons, Vermeulen, van den Akker, 2019; James, Seshagiri, 2014; Kersten, Wilbers, 2018; Kirby, 2009; Rudrum, Stavris, 2015). Поданий теоретичний блок підкреслює глобальність наукового консенсусу щодо завершення ери постмодерну та потреби вивчення метамодерних явищ.

Традиційно філологічний аналіз мономодального художнього тексту як антропоцентричного феномену зосереджений на граматиці, лінгвісти-

ці та стилістиці тексту. І хоча сучасна лінгвістика вважає будь-яку друковану сторінку мульти-модальною (через дизайн та верстку), класичний підхід зазвичай обмежується дослідженням її вербальної структури (Бехта, 2026). Це призвело до того, що поруч із текстом самостійними об'єктами аналізу стали дискурс, інтертекст та гіпертекст (Allen, 2000; Collins, Baker, 2023; Bolter, 2001; Burton, 2014; Johnstone, 2008; Genette, 1997; Landow, 2006; Bekhta, 2004). Сучасна лінгвістика тексту фактично еволюціонувала в дискурсну лінгвістику (Bakhtin, 1981; Caldas-Coulthard, Coulthard, 2013; Cohn, 1978; Gylling-Jørgensen, 2013; Gee, 2014; Halliday, 1978; Schiffrin, Tannen, Hamilton, 2001), де текст розглядають як ключовий елемент комунікативного середовища. Мономодальний художній текст постає результатом когнітивної діяльності автора, скерованої на естетичний вплив на читача. В умовах цифрової доби в межах антропоцентричної парадигми періоду метамодернізму подибуємо низку аналітичних підходів (від класичних семантичних до сучасних когнітивних та корпусних). Хоча цей розподіл, як визнаємо, є умовним, він дозволяє структурувати текстові студії залежно від обраної наукової домінанти.

Словом, ця стаття описує еволюцію наукових поглядів на природу мономодального художнього тексту на межі XX–XXI ст., що виявляється у переході від лінгвістики тексту до дискурсної лінгвістики у часи метамодерністського читання. Фактично, тут обґрунтовуємо потребу створення комплексного конструкту мономодального художнього тексту, який враховує і його внутрішню лінгвістичну структуру, і зовнішні чинники – авторський задум і сприйняття читача. Дослідження орієнтоване на класифікацію підходів до аналізу мономодальних художніх текстів (текстового, синтаксичного, стилістичного) задля систематизації знань про художній текст і полегшення пошуку інформації про нього при загальній цифровізації науки.

Формулювання мети і завдань статті. Метою статті є обґрунтування теоретичного підґрунтя аналізу механізмів функціонування мономодального художнього тексту в епоху цифрових та метамодерністських трансформацій, що реалізується через інструментарій художньої дискурсно-функційної лінгвістики для вияву ролі мовних засобів у втіленні творчого задуму автора, репрезентації його мовної особистості та механізмів формування читацького сприйняття.

Об'єкт дослідження – цілісна метамодерністська знакова система художнього мономодального тексту роману британського письменника Ієна Мак-Гвайра (Ian McGuire) “Північна

вода”/ *The North Water* (2016), функціонування і структурно-семантичні ознаки якої зумовлені трансформацією сучасних лінгвістичних парадигм під впливом процесів глобальної цифровізації.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методологічних засад, що дозволяють комплексно проаналізувати структурну організацію, синтаксичну побудову та стилістичне розмаїття мономодального художнього тексту епохи метамодернізму, розглядаючи його як цілісне явище крізь призму категорій і методів сучасної художньої дискурсно-функційної лінгвістики.

Методи дослідження. У статті запропоновано комплексний лінгвопоетичний аналіз роману Ієна Мак-Гвайра “*The North Water*” (2016) крізь призму формального й структурно-стилістичного рівнів. Методологічний алгоритм статті ґрунтується на застосуванні текстового, синтаксичного та стилістичного підходів, що дозволяє детально експлікувати механізми творення мономодального художнього тексту метамодернізму в межах антропоцентричної парадигми. Вжиток інструментарію художньої дискурсно-функційної лінгвістики спрямований на розкриття рис побудови метамодерного нарративу і своєрідність його мовної організації. Особлива увага приділена синтаксичній архітектоніці тексту роману, де вибір певних конструкцій стає засобом відтворення суворої атмосфери приреченості.

Аналіз текстового рівня дозволяє простежити зв'язки між лексико-семантичними групами та змістовим й тематичним наповненням, що в сукупності формує цілісну структуру художнього світу Ієна Мак-Гвайра. Текстовий аналіз спрямований на виявлення закономірностей розгортання нарративу, де особлива роль відведена механізмам когезії та когерентності, що формують гнітючу атмосферу *Volunteer*, китобійного судна XIX століття. Дослідження інтерпретаційних можливостей окремих фрагментів твору висвітлює глибинні смисли, закладені автором у деталі побуту (*night jars, sperm candle manufactory, cooperage, jackknife, sea boots, iron bedstead, medicine chest, whaleboats, slop bags, blubber-knife*), фізіологічні описи (*bristled head, mottled face and greenish teeth, lanky loose-limbed, sepoy musket ball, sunken, shifting, squirrel eyes, sodden clothes, groggy with fatigue, open sores*) та психологічні портрети персонажів (*dull and shameless patience, displeasingly quizzical expression, pliable and easygoing, perpetual uncertainty, feeble-minded, congenital liar, agnostic Yorkshire sky, fierce sharp operator, sagacious creature*). Такий підхід уможливує комплексну характерис-

тику індивідуально-авторської системи (авторського почерку) письменника, який демонструє органічне поєднання натуралістичної традиції з новими естетичними орієнтирами. Сама мовна організація роману віддзеркалює перехідні процеси в сучасній культурі, зокрема інтенції метамодернізму. Через аналіз стилістичної домінанти (суть якої у поєднанні жорсткого натуралізму з елементами філософського реалізму і похмурої притчі) та дискурсних стратегій, варто зауважити, що текст роману Ієна Мак-Гвайра виходить за межі простого історичного детективу, перетворюючись на багаторівневу студію людської природи та етики. Результати аналізу поглиблюють розуміння сучасних тенденцій в англійській прозі та демонструють ефективність синтезу лінгвістичних методів для декодування складних художніх систем.

Роман є прикладом мономодальності, де діяний лише вербальний канал. Ієн Мак-Гвайр використовує напрочуд сенсорну, тілесну мову. Читач відчуває холод/*COLD* (*cold, ice, freezing, frost, chill, frigid, frozen, sleet, snow* (к-сть зустрічань понад 150), сморід ворвані/*STENCH OF WHALE OIL / BLUBBER* (*stink, stench, smell, reek, aroma, putrefy*, у поєднанні з *oil, blubber, whale, grease* (к-сть зустрічань більше 50) та крові/*BLOOD* (*blood, bloody, bleeding, stained, crimson* (к-сть зустрічань більше 90) суто через текст. Подані кількісні показники, отримані шляхом суцільного виписування з тексту роману, відбивають свідоме обмеження інструментарію до бездоказового слова і підсилюють ефект ізоляції персонажів на китобійному судні *Volunteer*, яке у 1859 році вирушає з Галла (Англія) до Арктики. Патрік Самнар, колишній військовий хірург із сумнівним минулим (дискредитований після служби в Індії під час облоги Делі), влаштовується лікарем на китобійне судно і сподівається, що ця подорож допоможе йому забути минуле і заробити грошей, вживаючи лауданум (опіумну настоянку) для тамування душевного болю.

Через детальну екзегезу фрагментів тексту реконструюємо авторську систему Ієна Мак-Гвайра, яку визначає тяжіння до “брутального реалізму/ *brutal realism*”, – літературного стилю, характерного для роману “*The North Water*”, який вирізняється гранично відвертим, жорстким, а почасти й натуралістично відрапливим зображенням дійсності. До слова, наведемо декілька фрагментів такого зображення з тексту. Опис міського смороду та бруду подано на початку роману, де автор малює картину портового Галла через запахи та фізіологічні подробиці: а) “...*the complex air – turpentine, fishmeal, mustard, black lead, the usual grave, morning-piss*

stink of just-emptied night jars". – "The North Water" (2016, P. 6)¹; відразливі фізіологічні деталі персонажів: опис повії Гестер: "*She is dark-haired and fat and has a mottled face and greenish teeth*" (P. 8); Її язик порівнюється з сирою печінкою: "*her tongue is the color of a pig's liver*" (P. 8); опис Генрі Дракса: "*He sniffs his fingers, then slowly sucks each one in turn, drawing off the last remnants, getting his final money's worth*" (P. 8).

Синтаксис роману акцентує увагу на неповторності побудови речень. Він є інструментом творення напруги й натуралістичної достовірності. Використання Мак-Гвайром парцеляції, еліпсису і коротких номінативних конструкцій, які подані нижче, віддзеркалює фрагментарність свідомості персонажів і суворість побуту на китобійному судні. Помітно, що фокус зроблено на ритміці тексту, як от: чергування розлогих описів крижаних пейзажів із динамічними, різкими діалогами створює ефект безпосередньої присутності та підкреслює фаталізм подій.

Стилістичний підхід розкриває багатство лексичної палітри автора, зокрема поєднання архаїчної морської термінології, фізіологічного натуралізму та високої метафорики. З цією метою окрему увагу надаємо інтерпретаційним можливостям вибраних фрагментів, які демонструють авторський почерк у добу метамодернізму – коливання між щирістю та іронією, повернення до класичної оповідної манери за наявності постмодерного демонтажу смислів, деконструкції (Derrida, 1997). Аналіз доводить, що мовна організація роману є і тлом і виступає ключовим інструментом моделювання художньої реальності, де природний детермінізм переплетено з етичним пошуком персонажів. У підсумку, інтегрований підхід описує роман "The North Water" як знаковий текст сучасності, що через формальну довершеність актуалізує вічні питання людської природи в екстремальних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. У теперішні часи доби цифровізації можна умовно виокремити дві групи підходів до аналізу метамодерністського мономодального художнього тексту під дашком антропоцентризму, класичного і пост класичного характеру як от: *текстовий, синтаксичний, семантичний, стилістичний, комунікативний, прагматичний, психолінгвістичний, когнітивний, дискурсний, корпусний*. Така диференціація не є строгою, її ґрунтуємо на дослідницькій домінанті, з ура-

хуванням якої розглядаємо конкретні ознаки й функційні мотиви текстів метамодернізму. У цій статті основну увагу зосереджено на практичному застосуванні *текстового, синтаксичного та стилістичного підходів* при аналізі роману Ієна Мак-Гвайра "The North Water" (2016). Через призму формального й структурно-стилістичного рівнів зроблено спробу розкрити риси побудови тексту, колорит його мовної організації й інтерпретаційний потенціал його фрагментів, що панорамно розкриває індивідуально-авторську систему (авторський почерк) у добу метамодернізму. Коротко зупинімося на кожному із виокремлених підходів.

Текстовий підхід до аналізу структури, змісту, стилю та інтерпретації текстових даних і заглиблення у мономодальний художній текст як джерело інформації [Burrows, 1987; Groden, et. al., 2005; Hoover, 2008, 2013; Bauer et al., 2014] є удосконалений за процедурного підходу (procedural approach) у монографії Р. де Богранда і В. Дресслера, де текст став комунікативною подією, і володіє сімома критеріями текстуальності [Beaugrande, Dressler, 1981, p. 3, 31–35]. Аналіз мономодального художнього тексту метамодернізму – це системний спосіб розбиття тексту на його складові частини (абзаци) з метою збагнути, як вони взаємодіють задля формування значення (Richards, 1929; Barthes, 1977; Eagleton, 1996; Kusch, 2016; Birke, Butter, 2020). Тут аналізуємо і хронологічний ланцюжок подій, і інструменти їхнього викладу, і художню цінність твору. Завдання, пов'язані з цим процесом, зазвичай, охоплюють чотири основні етапи: 1. *лінгвістичний мікрорівень*, який стосується аналізу: а) лексики, б) синтаксису, в) стилістичних засобів, г) атмосфери твору і тону автора), 2. *структурний рівень*, який стосується аналізу: а) фабули й сюжету, б) механіки сюжету – розбивки експозиції, розвитку дії, кульмінації та розв'язки, 3. *рівень характеристики внутрішньої текстової комунікативної моделі*, який стосується аналізу: а) наратора, б) персонажів, в) монологів, діалогів, полілогів, г) текстотипів (оповіді, опису, міркування), д) способів і форм репродукції мовлення, 4. *тематичний макрорівень*, який стосується аналізу: а) виявлення теми, визначення центральних ідей, б) символів та мотивів: пошук повторюваних об'єктів, кольорів або зображень, що представляють абстрактні ідеї, в) підтексту читання між рядків, контекстуальний (передбачає погляд за межі тексту, щоб побачити, як він пов'язаний зі сві-

¹ Через використання електронної версії роману «Північні води», посилання на сторінки подаються відповідно до пагінації в е-форматі, тобто, номери сторінок вказано згідно з відображенням на екрані пристрою.

том; історичний та культурний контекст: дослідження часу написання книги та тогочасного впливу соціальних норм на сюжет; задум автора проти сучасного прочитання.

Метамоделернізм у тексті роману Іена Мак-Гвайра *“The North Water”* (2016) виявляється як несталість поміж постмодерним нігілізмом й модерним прагненням до смислу й істини. *На рівні структури* роману спостерігаємо повторювану/циклічну несталість. Структура тексту часто зациклюється, відмовляючись від лінійного прогресу на користь повторюваних дій, що відбиває метамодерну гойдалку між стагнацією та рухом. Як от: *“He is nothing now, admittedly... but to be nothing is also, looked at from a different angle, to be anything at all.”* – *“The North Water”* (2016, P. 22). У цьому прикладному сегменті Патрік Самнер роздумує про свободу та смисл життя і доходить висновку, що він тепер — *ніщо / nothing*, і це дає йому своєрідну свободу. Згодом Самнер знову повертається до цієї думки, стверджуючи: *“He is nothing, and that is a privilege and a joy he is loath to give up.”* – *“The North Water”* (2016, P. 195). Це підкреслює циклічну несталість і метамодерну структуру почуття, де світ визнають механічним (доба модернізму), але водночас таким, що не має фінальної мети (доба постмодернізму). Життя – це послідовність, яка просто триває.

На рівні змісту обсервуємо регенерацію щирості, що є характерною рисою метамодерністського дискурсу. Текст демонструє повернення до справжніх почуттів у діапазоні метамодерністської парадигми. Це надія всупереч знанню, коли персонаж розуміє марність буття, але все одно робить вибір на користь віри в краще. Іронія більше не здатна деконструювати це почуття, адже воно проривається крізь цинізм як неминучу реальність. Зміст тексту акцентовано на новій щирості, коли Патрік Самнер визнає надію недоладною, але переживання цієї емоції доводить її справжність. Він усвідомлює безглуздість буття, але все одно обирає надію як дію. Як от: *“Sumner feels a moment of great relief at this conclusion, so clear and sensible, so easily and quickly reached, but then almost immediately, almost before he has a chance to enjoy the new sensation, it strikes him that it is a very empty kind of freedom he is enjoying – it is the freedom of a vagrant or a beast.”* – *“The North Water”* (2016, P. 22).

На рівні стилю авторська стилістика втілює концепцію матеріалістичного піднесеного, балануючи між брудним натуралізмом і модерністською величиною. До слова, зіставлення фізіологічного (куля, що пройшла крізь груди,

відсутність серця) та поетичного (порівняння рани з ‘вузькою бійницею в товщі замкової стіни’, крізь яку пробивається світло) у поданому прикладі створює метамодерний синтез. Поєднання бруду та краси (опис крові й світла). Автор описує поранення, перетворюючи фізіологічну дірку в тілі на поетичний образ архітектурного світла: *“A yellow, coin-sized patch of light is just visible where his heart should rightly be. It is like a narrow loophole in the thickness of a castle wall.”* – *“The North Water”* (2016, P. 180). Природа постає водночас і об’єктом розкладу і джерелом священного жаху. Через контрастну лексику автор доводить, що у метамодерній системі координат матеріальна огидність не заперечує трансцендентну велич, а стає формою її вияву.

На рівні інтерпретації тексту роману виявляємо глибину, що заперечує постмодерну ідею людини як набору соціальних масок. Текст повертає нас до етики відповідальності, де суб’єкт є центром моральної гравітації. Як зазначено в наведеному фрагменті: *“You have no conscience then?”*

“One thing happens, then another comes after it. Why is the first thing more important than the second? Why is the second more important than the third? Tell me that.”

“Because each action is separate and distinct; some are good and some are evil.”

Drax sniffs again and scratches himself.

“Them’s just words. If they hang me, they will hang me ’cause they can, and ’cause they wish to do it. They will be following their own inclination as I follow mine.” – *“The North Water”* (2016, P. 137). Цей пасаж ілюструє, з одного боку, фундаментальний конфлікт роману, бо для Самнера світ має моральну структуру, де вчинки людини визначають її сутність, а для Дракса ж життя – це лише ланцюг випадкових подій та задоволення миттєвих потягів (inclination), де не існує вищого закону, окрім права сили, а з іншого – метамодерний перехід, де людину визначаємо не мовними конструктами, а конкретними вчинками. Попри жорстокість середовища, людина знову стає відповідальним дієвцем, що змушений жити з наслідками власних рішень.

Синтаксичний підхід до аналізу структури, змісту, стилю та інтерпретації текстових фактів мономодального художнього тексту метамодернізму ангажує синтактикоцентричний механізм його опису [Коорман, Sportiche, Stabler, 2013; Bender, Sag, Wasow, 2017], який перетинається зі стилістикою, аналізуючи, як структура речення і локація його елементів впливають на зміст, динаміку та естетичне сприйняття тексту. У літературному аналізі синтаксис – це навмисне роз-

ташування слів, фраз та речень для формування речень. У той час як граматику зосереджено на правильності речення, синтаксис зосереджено на його архітектурі – на тому, як його структура створює ритм, акцент й емоційний вплив. Для письменника синтаксис [Lodge, 1992; Fowler, 1996; Fish, 2011; Klinkenborg, 2012; Tufte, 2006] стає інструментом контролю темпу читача і сигналів про зміни настрою, психології персонажів. Аналіз мономодального художнього тексту передбачає розгляд чотирьох основних складників побудови речень: 1) *довжина речення* – а) коротке/урізане (створює терміновість, напругу або бентегу); б) довге/заплутане (натякає на роздуми, складність або нечіткий психічний стан персонажа); 2) *порядок слів* (інверсія) (зміна стандартної схеми підмет-дієслово-додаток (SVO)); 3) *пунктуація* [Бехта, 1991; Bekhta, Kovalevskaya 2019]: тире сигналізує про переривання думки, тоді як крапка з комою пов’язує поєднані ідеї, аби показати їхню рівність; 4) *тип речення*: (оповідне: висловлює твердження (впевненість), питальне: ставить питання (сумнів або пошук), наказове: дає наказ (влада), окличне: виражає емоції (інтенсивність)). Поширені синтаксичні (які мають ґрунтовну стилістичну канву) структури в літературі для досягнення художніх ефектів: *паралелізм, анафора, полісиндетон, асиндетон, фрагментація*. Синтаксис [Бехта, 1995] має значення, бо формує *тон, настрій, характеристику*. Відповідно, *на рівні структури* тексту синтаксис метамодерну стає фокусом перетину, де чітка архітектура речення зустрічається з його раптовим розпадом, відбиваючи постійну зміну світоглядних полюсів. Побудова речень у романі ґрунтується на принципі акумулятивного паратаксісу, де частини тексту поєднуються як рівноправні одиниці без використання підрядного зв’язку, що створює ефект нанизування самостійних сегментів. Відповідно, у тексті роману фіксуємо використання довгих переліків іменників та дієслів, з’єднаних комою, що створює структуру нескінченного теперішнього, де немає ієрархії значень. Як от: “*He shuffles out of Clappison’s courtyard onto Sykes Street and snuffs the complex air – turpentine, fishmeal, mustard, black lead, the usual grave, morning-piss stink of just-emptied night jars.*” – “The North Water” (2016, Р. 6). Структура речення після тире є переліком, який накопичує реальність. Синтаксично це відображає стильову домінанту метамодерного підходу: світ не пояснюють через складні підрядні зв’язки (доба модернізму), а пред’являють у всій своїй брудній повноті. Це створює відчуття матеріальної ваги тексту.

На рівні змісту відстежуємо синтаксис жорсткості. Тобто, вжиток коротких, рубаних декларативних речень для передачі змісту насильства як механічного, позбавленого іронії акту. Як от: “*The bone gives way easily. There is a fine spray of blood and a noise like a wet stick snapping. The Shetlander flops senselessly forwards...*” – “The North Water” (2016, Р. 10). Зміст насильства передається через суб’єктно-предикатні конструкції без зайвих прикметників. Така синтаксична лаконічність усуває постмодерну дистанцію. Ми бачимо нову щирість у зображенні болю, бо текст не грається зі смислами, а фіксує фізичну дію як незаперечний факт.

На рівні стилю полісиндетон відтворює потік. Багаторазове використання сполучника *and* творить ритм, що імітує невпинний рух природи або механізму, в якому перебуває людина. Як от: “*Drax goes swiftly through the motions: one action following the next, passionless and precise, machinelike, but not mechanical. He grasps on to the world like a dog biting into bone...*” – “The North Water” (2016, Р. 13). Стиль Ієна МакГвайра спирається на ритмічне поєднання однорідних членів та порівняльних зворотів. Синтаксис імітує машиноподібність Дракса. Це тло метамодерної стильової домінанти тексту, поєднання в ньому біологічного (*‘dog biting into bone’*) і технічного (*‘machinelike’*), що існують в реченні як рівноправні частини буття.

На рівні інтерпретації фіксуємо синтаксичні уточнення. Тобто, вжиток вставних конструкцій та уточнень (*perhaps, almost, it strikes him*), що дозволяють інтерпретувати внутрішній стан персонажа як постійне вагання. Як от: “*Sumner feels a moment of great relief at this conclusion... but then almost immediately, almost before he has a chance to enjoy the new sensation, it strikes him that it is a very empty kind of freedom he is enjoying...*” – “The North Water” (2016, Р. 22). Використання сполучника *but then* та повторення прислівника *almost* створює синтаксичний ефект кроку вперед і кроку назад. Це ідеальна ілюстрація метамодерної інтерпретації: персонаж знаходить смисл (*relief*), але синтаксично це почуття одразу ж обмежується й піддається сумніву, не відкидаючи самого почуття повністю.

Стилістичний підхід до аналізу структури, змісту, стилю та інтерпретації текстових даних мономодального художнього тексту метамодернізму пропонує вироблений алгоритм розкриття цього типу тексту, котрий полягає у розкритті авторського задуму через усю палітру мовних засобів (слів, звуків, граматичних форм) для створення образів та передачу емоційного тла твору [Fish, 1970; Simpson, 1997, 2003; Leech, &

Short, 2007]. Оскільки текст роману *“The North Water”* (2016) є мономодальним, це означає, що Ієн Мак-Гвайєр експлуатує один канал передачі інформації – вербальний (словесний). На відміну від мультимодальних текстів, увесь смисл і естетичний ефект у цьому типі текстів зібрані виключно в мовній тканині. Основні аспекти стилістичного аналізу – це не просто перелік тропів і фігур, епітетів чи метафор [Nänny, Fischer, 1999; West, 2001; Бехта, 1991]. Це дослідження механізму змін звичайної мови на художню реальність. При стилістичному підході до тексту аналізуємо такі рівні: *фонетичний* – звукопис (алітерація, асонанс), ритм прози чи вірша, інтонаційне забарвлення; *лексичний* – вибір слів: синоніми, антоніми, архаїзми, неологізми, терміни, а також тропи (метафори, епітети, порівняння); *морфологічний* – використання частин мови (наприклад, переважання дієслів для динаміки або прикметників для статичності); *синтаксичний* – будова речень: інверсія, риторичні питання, повтори, паралелізм, довжина та складність конструкцій. Основними пунктами аналізу є: а) *визначення функційного стилю та жанру*; б) *пошук домінант, а саме вияв тих мовних засобів, які повторюються найчастіше або несуть найбільше змістове навантаження*; в) *з’ясування авторського наміру*; г) *естетична функція*: Як текст впливає на почуття читача, які образи викликає в уяві [Ingarden, 1973, 1973, 1989]. Словом, у мономодальному художньому тексті картинка художнього світу створюється в голові читача [Neisser, 1967] завдяки словам. Тому аналіз зосереджений на образності мови. Від лінгвістичного аналізу така процедура відрізняється тим, що лінгвістичний аналіз констатує, позаяк стилістичний пояснює.

Стилістичний підхід до аналізу роману *“The North Water”* зосереджено на тому, як автор застосовує усю палітру лінгвальних засобів – лексику, синтаксис, образи та ритм – для творення атмосфери жорстокого реалізму та філософської глибини. *На рівні структури* фіксуємо акумуляцію деталей, через експлуатацію довгих речень-переліків для структурування опису простору, що створює ефект щільності та фізичної присутності бруду. Як от: *“So, yes, he thinks, he will read and write, he will sleep, he will make conversation with the captain when called upon. By and large it will be an easeful, perhaps a mildly tedious, sort of time, but God knows that is what he needs after the madness of India: the filthy heat, the barbarity, the stench. Whatever the Greenland whaling is like, he thinks, it will surely not be anything like that.”* – *“The North Water”* – (2016, P. 26). Помітно, що структура речення

побудована на переліку конкретних іменників. Стилістично це дозволяє автору миттєво заземлити читача в реальність Галла 1859 року. Відсутність складних метафор на користь прямої назви предметів створює структуру відчуття матеріального світу, де запахи є тактильними.

На рівні змісту фіксуємо вісцеральний натуралізм, це коли відбувається наповнення змісту фізіологічними подробицями, що підкреслюють крихкість людського тіла та домінування матерії над духом. Як от: *“The bone gives way easily. There is a fine spray of blood and a noise like a wet stick snapping. The Shetlander flops senselessly forwards, and his teeth and nose break against the cobblestones.”* – *“The North Water”* (2016, p. 10). Зміст насильства у цьому фрагменті передається через технічне, майже медичне порівняння (*like a wet stick snapping*). Стиль тут максимально відсторонений (*detached style*), що робить сцену ще більш жахливою. Автор не застосовує оцінну лексику (як-от *жахливо* чи *боляче*), дозволяючи фізичним фактам самим формувати зміст сцени.

На рівні стилю спостерігаємо іронічну метафору, мається на увазі експлуатація образів, які позбавляють природу її традиційної величі, перетворюючи її на щось біологічне або механічне. Як от: *“The bear, despite the wound, moves steadily and surely, as though set on a course plotted long before. The sky is filled by narrow rolls of cloud, gray and brown on top, gilded below by the breaching sun. They move on, man and animal in primitive procession, through a landscape so smashed up and uneven, it might have been constructed by a simpleton from the shattered pieces of some previous intactness. After an hour, the ice flattens into a mile-wide plain, its surface gently ribbed like the palate of a hound.”* – *“The North Water”* (2016, P. 177). Порівняння льоду з піднебінням мисливського пса (*palate of a hound*) є яскравим стилістичним прийомом десакралізації Арктики. Замість романтичного захоплення величию півночі, Ієн Мак-Гвайєр використовує лексику хвороби та травми (*the bear, despite the wound*). Це стилістичне рішення підкреслює ворожість середовища до людини.

На рівні інтерпретації спостерігаємо моральну гравітацію через лаконічні, афористичні вислови, що дозволяють інтерпретувати роман як історію про повернення до базової людської відповідальності. Як от: *“Captain Brownlee, he thinks, is a fine man, and Baxter is fine also, in his way. They are dutiful men both of them. They believe in act and consequence, capture and reward, in the simple geometry of cause and effect. And who is to*

say they are wrong? He looks down at his empty glass and wonders about the wisdom of requesting another. Standing shouldn't be a problem, he thinks, but talking? His tongue feels flat and foreign, he's not sure, if he tried to speak, what might actually come out – what language exactly? what noises? The landlord, as if sensing his dilemma, glances in his direction and Sumner hails him with the empty glass.” – “The North Water” (2016, P. 22 – 23). Ці міркування є ключовими для інтерпретації портрету Патріка Самнара. Стилістично вони нагадують екзистенційний маніфест. Використання слова *a fine man* (гарна людина) замість *dutiful men* (слухняні чоловіки) стилістично пов'язує цей висновок із загальною біологічною темою роману, але акцент на наслідках (*consequences*) повертає оповідь у площину моралі.

Стилістичний підхід до аналізу роману “*The North Water*” зосереджено на тому, як мовні засоби (вибір слів, побудова речень, тропи) формують художній світ твору – жорстокий, матеріальний та позбавлений вікторіанської сентиментальності. Відтак стилістичні особливості роману крізь призму брудного реалізму та деконструкції традиційних жанрових канонів розкривають метамодерну образність, де природні явища інтерпретуються через фізіологічні терміни (зокрема, порівняння льоду з піднебінням мисливського пса */palate of a hound*). Такий підхід уможливорює стилістичне протиставлення роману Ієна Мак-Гвайра класичним морським пригодам XIX століття, руйнуючи романтизований міф про Арктику. Фактично, такий стилістичний інструментарій створює ефект фа-

талізму та неминучості теперішнього моменту, підсилюючи загальну атмосферу десакаралізації арктичного простору.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Мономодальний художній текст метамодернізму відкриває широкі можливості за допомогою лише одного інструменту (слова) відтворити складний стан сучасної людини, яка одночасно є іронічним скептиком і безнадійним романтиком. На прикладі роману Ієна Мак-Гвайра споглядаємо за механізмом радикального перегляду жанрових канонів. Через послідовну експлуатацію паратаксисту та агресивних фізіологічних лінгвальних маркерів замінено традиційний метафізичний жах перед невідомим на гостру фізичну відразу та відчуття фатальної неминучості, що є характерним маркером сучасної метамодерної деконструкції пригодницького жанру. У цьому поєднанні широкій безпосередності досвіду з іронічним переосмисленням застарілих літературних форм полягає стилістична домінанта роману як взірця метамодерної прози. Це ретельно сконструйований лінгвістичний механізм, який через організацію мовних рівнів (від частотності слів до структури дискурсу) змушує читача пройти шлях деконструкції та повторного збирання людської ідентичності. Подана методика аналізу допомагає глибше зрозуміти механізми впливу тексту на реципієнта через поєднання граматичної точності та стилістичної експресії. Розвідка доводить, що синтез лінгвістичних підходів є найефективнішим шляхом до розкриття естетичного потенціалу сучасного інтелектуального трилера.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бехта І.А. Антропоцентричний вектор дослідження мономодального художнього тексту в добу цифровізації. *Збірник наукових праць «Нова філологія»*. Запоріжжя, ЗНУ, 101. 2026. С. 38–45. DOI:10.26661/2414-1135-2026-101-5
2. Бехта І. Гіпертекст – альтернативна модель конвенційного тексту в постмодерністську епоху. *Мовні і концептуальні картини світу*, 11(1), 2004. 38–41.
3. Бехта І. А. Графічна візуалізація невластиво-прямої мови в англійській прозі малих форм. *Іноземна філологія*, (102), 1991. 23–27.
4. Бехта І. А. Синтаксис невластиво-прямої мови в малому епічному жанрі. *Іноземна філологія*, (108), 72–80. 1995.
5. Бехта І. А., Ковалевська Т. Ю. Стилістичний світ звука та знака в художньому текстовому просторі: графо-фонеміка і параграфеміка увиразнення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*, 39(2), 2019. 4–7. DOI <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2019.39.2.1>
6. Allen G. *Intertextuality*. London, England: Routledge, 2000. 252 p.
7. Bakhtin M. M. *Discourse in the novel*. In M. Holquist (Ed.), *The dialogic imagination: Four essays*. University of Texas Press. 1981.
8. Barthes R. “From Work to Text.” In *Image-Music-Text* (S. Heath, Trans.). New York: Hill and Wang. 1977. P. 159.
9. Bauer M. W., Biquelet A., Suerdem, A. K. *Text analysis: An introductory manifesto*. In *Textual Analysis* (Vol. 1, pp. xxi-xxvii). Sage. 2014.
10. Bender E. M., Sag I. A., Wasow T. *Syntactic analysis: An HPSG-based approach*. Cambridge University Press. 2017. 350–378 p.
11. Birke D., Butter S. (Eds.). *Methods of textual analysis in literary studies: Approaches, basics, model interpretations*. Wissenschaftlicher Verlag Trier, 2020. 250 p.

12. Bolter J. D. *Writing space: Computers, hypertext, and the remediation of print* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 2001. 232 p.
13. Burrows J. F. *Computation into criticism: A study of Jane Austen's novels and an experiment in method*. Oxford, Clarendon Press, 1987. 272 p.
14. Burton D. *Dialogue and Discourse*. London, Routledge. 2014. 224 p.
15. Caldas-Coulthard C. R., Coulthard M. *Texts and practices: Readings in critical discourse analysis*. London: Routledge, 2013. 312 p.
16. Cohn D. *Transparent minds: Narrative modes for presenting consciousness in fiction*. Princeton University Press, 1978. 331 p.
17. Collins L., Baker, P. (2023). *Language, discourse and anxiety*. Cambridge, United Kingdom (and New York, NY). Cambridge University Press. 252 p.
18. de Beaugrande R., Dressler W. *Introduction to text linguistics*. London & New York: Longman, 1981. 270 p.
19. Derrida J. *Of Grammatology* (G. C. Spivak, Trans.). Johns Hopkins University Press. (Original work published 1967), 1997. 360 p.
20. Dini R. "Wolfgang Funk, "The Literature of Reconstruction: Authentic Fiction in the New Millennium", *European Journal of American Studies*, vol. 11, no. 3. 2016. <https://journals.openedition.org/ejas/11669>
21. Eagleton T. *Literary Theory: An Introduction*. Oxford, UK: Blackwell. 1996. 234 p.
22. Fish S. *How to Write a Sentence: And How to Read One*. NY: Harper, 2011. 165 p.
23. Fish S. E. Literature in the reader: Affective stylistics. *New Literary History*, 2(1), 1970. 123–162.
24. Fowler R. *Linguistic Criticism*. Oxford, UK: Oxford University Press, 1996. 262 p.
25. Funk W. *The literature of reconstruction: Authentic fiction in the new millennium*. London, England: Bloomsbury Academic, 2015. 232 p.
26. Gee J. P. *An introduction to discourse analysis*. Routledge. 2014.
27. Genette G. *Palimpsests: Literature in the second degree*. University of Nebraska Press. 1982. 508 p.
28. Gibbons A., Vermeulen T., van den Akker R. Reality beckons: Metamodernist depthiness beyond panfictionality. *European Journal of English Studies*, 23(2), 2019. 172–189.
29. Groden M., Kreiswirth M., Szeman I. *The Johns Hopkins guide to literary theory and criticism* (2nd ed.). Baltimore, Maryland: Johns Hopkins University Press, 2005.
30. Gylling-Jørgensen M. *The structure of discourse: A corpus-based cross-linguistic study* (pp. 1-271). Copenhagen Business School. 2013.
31. Halliday M. A. K. *Language as social semiotic: The social interpretation of language and meaning*. London: Edward Arnold, 1978. 256 p.
32. Hoover D. L. Quantitative analysis of literary texts. In R. Siemens & S. Schreibman (Eds.), *A Companion to digital literary studies* (pp. 517–533). Malden, MA (USA) / Oxford (UK): Blackwell Publishing. 2008.
33. Hoover D. L. Textual analysis. In K. M. Price & R. Siemens, *Literary studies in the digital age: An evolving anthology*. Modern Language Association of America. 2013.
34. Ingarden R. *The literary work of art: An investigation on the borderlines of ontology, logic, and theory of literature*. Northwestern University Press, 1973. 415 p.
35. Ingarden R. *The cognition of the literary work of art*. Northwestern University Press, 1980. 436 p.
36. Ingarden R. *Ontology of the work of art: The musical work, the picture, the architectural work, the film*. Ohio University Press, 1989. 324 p.
37. James D., Seshagiri U. Metamodernism: Narratives of continuity and revolution. *PMLA*, 129(1), 2014. 87–100.
38. Johnstone B. *Discourse analysis*. Malden, MA: Blackwell Publishing, 2008. 327 p.
39. Kersten D., Wilbers U. Introduction: Metamodernism. *English Studies*, 99(7), 2018. 719–722.
40. Kirby A. *Digimodernism: How new technologies dismantle the postmodern and reconfigure our culture*. NY: Continuum, 2009. 282 p.
41. Klinkenborg V. *Several short sentences about writing*. NY, 2012. 224 p.
42. Koopman H., Sportiche D., Stabler E. *An introduction to syntactic analysis and theory*. Wiley-Blackwell, 2013. 440 p.
43. Kusch C. *Literary analysis: The basics*. London, New York: Routledge, 2016. 210 p.
44. Lambrou M. Review of the book Michaela Mahlberg, *corpus stylistics and Dickens's fiction*. *English Language and Linguistics*, 18(2), 2014. 202–207.
45. Landow G. P. *Hypertext 3.0: Critical theory and new media in an era of globalization*. The Johns Hopkins University Press, 2006. 456 p.
46. Leech G., Short M. *Style in fiction: A linguistic introduction to English fictional prose* (2nd ed.). Pearson Education, 2007. 404 p.
47. Lodge D. *The Art of Fiction: Illustrated from Classic and Modern Texts*. New York, NY: Viking, 1992. 240 p.

48. Nänny M., Fischer O. Form miming meaning: Iconicity in language and literature. Amsterdam, Netherlands: John Benjamins Publishing, 1999. 443 p.
49. Neisser U. Cognitive psychology. NY, Appleton-Century-Crofts, 1967. 351 p.
50. Pipere A., Mārtinsons K. Metamodernism and social sciences: Scoping the future. *Social Sciences*, 11(10), 2022. 457.
51. Pipere A., Mārtinsons K. Shaping an image of science in the 21st century: The perspective of metamodernism. *Societies*, 13(12), 2023. 254. <https://doi.org/10.3390/soc13120254>
52. Rudrum D., Stavris N. Supplanting the postmodern: An anthology of writings on the arts and culture of the early 21st century (pp. 1–402). London, England: Bloomsbury Academic. 2015.
53. Schiffrin D., Tannen D., Hamilton H. E. (eds.) The handbook of discourse analysis (Blackwell Handbooks in Linguistics). Oxford: Blackwell Publishers, 2001. 851 p.
54. Simpson P. *Language through literature: An introduction*. Routledge. 1997. 223 p.
55. Simpson P. *On the discourse of satire: Towards a stylistic model of satirical humour*. Amsterdam (The Netherlands) and Philadelphia (USA), John Benjamins Publishing Company, 2003. 206 p.
56. Tufte V. *Artful sentences: Syntax as style*. Cheshire: Graphics Press, 2006. 288 p.
57. Van den Akker R., Gibbons A., Vermeulen T. *Metamodernism: Historicity, affect and depth after postmodernism*. London: Rowman & Littlefield International, 2017. 260 p.
58. Vermeulen T., van den Akker R. Notes on metamodernism. *Journal of Aesthetics & Culture*, 2(1), 2010. 1–14.
59. Wallace D. F. E Unibus Pluram: Television and U.S. fiction. *Review of Contemporary Fiction*, 13(2), 1993. 151–194.
60. West D. B. *Introduction to graph theory* (2nd ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 2001. 500 p.

REFERENCES

1. Bekhta, I. (2004). Hipertekst – alternatyvna model konventsiinoho tekstu v postmodernistsku epokhu [Hypertext – an alternative model of conventional text in the postmodern era]. *Movni i kontseptualni kartyny svitu*, 11(1), 38–41. [in Ukrainian]
2. Bekhta, I. A. (1991). Hrafichna vizualizatsiia nevlasne-priamoi movy v anhliiskii prozi malykh form [Graphic visualization of free indirect speech in English short prose]. *Inozemna Filolohiia*, (102), 23–27. [in Ukrainian]
3. Bekhta, I. A. (1995). Syntaksys nevlasne-priamoi movy v malomu epichnomu zhanri [Syntax of free indirect speech in the small epic genre]. *Inozemna Filolohiia*, (108), 72–80. [in Ukrainian]
4. Bekhta, I. A. (2026). Antropotsentrychnyi vektor doslidzhennia monomodalnogo khudozhnoho tekstu v dobu tsyfrovizatsii [Anthropocentric vector of monomodal literary text research in the era of digitalization]. *Nova Filolohiia*, (101), 38–45. [in Ukrainian]
5. Bekhta, I. A., & Kovalevska, T. Yu. (2019). Stylistychnyi svit zvuka ta znaka v khudozhnomu tekstoprostorii: hrafo-fonemika i parahrafemika uvyraznennia [The stylistic world of sound and sign in the artistic text-space: grapho-phonemics and paragrammatics of expression]. *Naukovyi Visnyk Mizhnarodnogo Humanitarnoho Universytetu. Seriia: Filolohiia*, 2(39), 4–7. <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2019.39.2.1>
6. Allen, G. (2000). *Intertextuality*. London, England: Routledge, 252 p.
7. Bakhtin, M. M. (1981). Discourse in the novel. In M. Holquist (Ed.), *The dialogic imagination: Four essays*. University of Texas Press.
8. Barthes, R. (1977). “From Work to Text.” In *Image-Music-Text* (S. Heath, Trans.). New York: Hill and Wang. 220 p., – P. 159.
9. Bauer, M. W., Biquelet, A., & Suerdem, A. K. (2014). Text analysis: An introductory manifesto. In *Textual Analysis* (Vol. 1, pp. xxi-xlvii). Sage.
10. Bender, E. M., Sag, I. A., & Wasow, T. (2017). *Syntactic analysis: An HPSG-based approach*. Cambridge University Press. 350–378 p.
11. Birke, D., & Butter, S. (Eds.). (2020). *Methods of textual analysis in literary studies: Approaches, basics, model interpretations*. Wissenschaftlicher Verlag Trier., 250 p.
12. Bolter, J. D. (2001). *Writing space: Computers, hypertext, and the remediation of print* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates., 232 p.
13. Burrows, J. F. (1987). *Computation into criticism: A study of Jane Austen's novels and an experiment in method*. Oxford, Clarendon Press, 272 p.
14. Burton, D. (2014). *Dialogue and discourse*. London, Routledge. 224 p.
15. Caldas-Coulthard, C. R., & Coulthard, M. (Eds.). (2013). *Texts and practices: Readings in critical discourse analysis*. London: Routledge., 312 p.
16. Cohn, D. (1978). *Transparent minds: Narrative modes for presenting consciousness in fiction*. Princeton University Press., 331 p.

17. Collins, L., & Baker, P. (2023). *Language, discourse and anxiety*. Cambridge, United Kingdom (and New York, NY). Cambridge University Press. 252 p.
18. de Beaugrande, R., & Dressler, W. (1981). *Introduction to text linguistics*. London & New York: Longman, 270 p.
19. Derrida, J. (1997). *Of Grammatology* (G. C. Spivak, Trans.). Johns Hopkins University Press. (Original work published 1967), 360 p.
20. Dini, R. (2016). 'Wolfgang Funk, "The Literature of Reconstruction: Authentic Fiction in the New Millennium"', *European Journal of American Studies*, vol. 11, no. 3. <https://journals.openedition.org/ejas/11669>
21. Eagleton, T. (1996). *Literary Theory: An Introduction*. Oxford: Blackwell. 234 p.
22. Fish, S. (2011). *How to Write a Sentence: And How to Read One*. NY, 165 p.
23. Fish, S. E. (1970). Literature in the reader: Affective stylistics. *New Literary History*, 2(1), 123–162.
24. Fowler, R. (1996). *Linguistic Criticism*. Oxford: Oxford University Press, 262 p.
25. Funk, W. (2015). *The literature of reconstruction: Authentic fiction in the new millennium*. London, England: Bloomsbury Academic, 232 p.
26. Gee, J. P. (2014). *An introduction to discourse analysis*. Routledge.
27. Genette, G. (1982/1997). *Palimpsests: Literature in the second degree*. University of Nebraska Press. 508 p.
28. Gibbons, A., Vermeulen, T., & van den Akker, R. (2019). Reality beckons: Metamodernist depthiness beyond pan-fictionality. *European Journal of English Studies*, 23(2), 172–189.
29. Groden, M., Kreiswirth, M., & Szeman, I. (2005). *The Johns Hopkins guide to literary theory and criticism*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1008 p.
30. Gylling-Jørgensen, M. (2013). *The structure of discourse: A corpus-based cross-linguistic study* (pp. 1-271). Copenhagen Business School.
31. Halliday, M. A. K. (1978). *Language as social semiotic: The social interpretation of language and meaning*. London: Edward Arnold, 256 p.
32. Hoover, D. L. (2008). Quantitative analysis of literary texts. In R. Siemens & S. Schreibman (Eds.), *A Companion to digital literary studies* (pp. 517–533). Malden, MA (USA) / Oxford (UK): Blackwell Publishing.
33. Hoover, D. L. (2013). Textual analysis. In K. M. Price & R. Siemens, *Literary studies in the digital age: An evolving anthology*. Modern Language Association of America.
34. Ingarden, R. (1973). *The literary work of art: An investigation on the borderlines of ontology, logic, and theory of literature*. Northwestern University Press, 415 p.
35. Ingarden, R. (1980). *The cognition of the literary work of art*. Northwestern University Press, 436 p.
36. Ingarden, R. (1989). *Ontology of the work of art: The musical work, the picture, the architectural work, the film*. Ohio University Press, 324 p.
37. James, D., & Seshagiri, U. (2014). Metamodernism: Narratives of continuity and revolution. *PMLA*, 129(1), 87–100.
38. Johnstone, B. (2008). *Discourse analysis*. Malden: Blackwell Publishing. 327 p.
39. Kersten, D., & Wilbers, U. (2018). Introduction: Metamodernism. *English Studies*, 99(7), 719–722.
40. Kirby, A. (2009). *Digimodernism: How new technologies dismantle the postmodern and reconfigure our culture*. New York, NY: Continuum, 282 p.
41. Klinkenborg, V. (2012). *Several short sentences about writing*. New York, NY: Vintage Books, 224 p.
42. Koopman, H., Sportiche, D., & Stabler, E. (2013). *An introduction to syntactic analysis and theory*. Wiley-Blackwell, 440 p.
43. Kusch, C. (2016). *Literary analysis: The basics*. London, New York: Routledge, 210 p.
44. Lambrou, M. (2014). [Review of the book Michaela Mahlberg, corpus stylistics and Dickens's fiction]. *English Language and Linguistics*, 18(2), 202–207.
45. Landow, G. P. (2006). *Hypertext 3.0: Critical theory and new media in an era of globalization*. The Johns Hopkins University Press, 456 p.
46. Leech, G., & Short, M. (2007). *Style in fiction: A linguistic introduction to English fictional prose* (2nd ed.). Pearson Education, 404 p.
47. Lodge, D. (1992). *The Art of Fiction: Illustrated from Classic and Modern Texts*. New York, NY: Viking, 240 p.
48. Nänny, M., & Fischer, O. (1999). *Form miming meaning: Iconicity in language and literature*. Amsterdam, Netherlands: John Benjamins Publishing, 443 p.
49. Neisser, U. (1967). *Cognitive psychology*. New York, NY, Appleton-Century-Crofts, 351 p.
50. Pipere, A., & Mārtinsonē, K. (2022). Metamodernism and social sciences: Scoping the future. *Social Sciences*, 11(10), 457.
51. Pipere, A., & Mārtinsonē, K. (2023). Shaping an image of science in the 21st century: The perspective of metamodernism. *Societies*, 13(12), 254. <https://doi.org/10.3390/soc13120254>

52. Rudrum, D., & Stavris, N. (Eds.). (2015). *Supplanting the postmodern: An anthology of writings on the arts and culture of the early 21st century* (pp. 1–402). London, England: Bloomsbury Academic.
53. Schiffrin, D., Tannen, D., Hamilton, H. E. (eds.) (2001). *The handbook of discourse analysis* (Blackwell Handbooks in Linguistics). Oxford: Blackwell Publishers, 851 p.
54. Simpson, P. (1997). *Language through literature: An Introduction*. London: Routledge, 223 p.
55. Simpson, P. (2003). *On the discourse of satire: Towards a stylistic model of satirical humour*. Amsterdam (The Netherlands) and Philadelphia (USA), John Benjamins Publishing Company, 206 p.
56. Tufte, V. (2006). *Artful sentences: Syntax as style*. Cheshire: Graphics Press, 288 p.
57. Van den Akker, R., Gibbons, A., & Vermeulen, T. (Eds.). (2017). *Metamodernism: Historicity, affect and depth after postmodernism*. London: Rowman & Littlefield International, 260 p.
58. Vermeulen, T., & van den Akker, R. (2010). Notes on metamodernism. *Journal of Aesthetics & Culture*, 2(1), 1–14.
59. Wallace, D. F. (1993). E Unibus Pluram: Television and U.S. fiction. *Review of Contemporary Fiction*, 13(2), 151–194.
60. West, D. B. (2001). *Introduction to graph theory* (2nd ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 500 p.
61. СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ
62. McGuire, I. (2016). *The North Water*. Henry Holt and Co.

METHODOLOGICAL PARADIGMS FOR STUDYING MONOMODAL LITERARY TEXTS IN THE DIGITAL AGE: THE STYLISTIC DOMINANT OF METAMODERNISM

Bekhta Ivan Antonovich

Professor at the Department of English Philology

Ivan Franko National University of Lviv

1, Universytetska, Str., Lviv, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-9848-1505>

*The article provides a theoretical and practical description of the literary monomodal metamodernist text through the lens of contemporary scientific approaches, focusing on the challenges of the digital age. A reimagining of classical and innovative methodological platforms has been undertaken, demonstrating the significance of monomodal analysis amid the dominance of metamodernist multimodality. British metamodernism is not merely a literary trend but a cultural response to the challenges of the 21st century. While postmodernism exhausted itself in irony and endless mockery, metamodernism attempts to return meaning, emotion, and depth to literature without abandoning intellectual complexity. In modern linguistics, most 21st-century texts are multimodal (combining text, images, hyperlinks, and sound). A monomodal text is a pure verbal text that utilises a single semiotic channel – the word. In the context of metamodernism, the choice of monomodality becomes a conscious gesture, rejecting digital noise and visual effects in favour of a deep immersion into the language of the artistic world. The article details a textual approach where the text is presented as a communicative event with defined criteria of textuality. Emphasis is placed on the textual, syntactic, and stylistic levels, where sentence architecture and the palette of linguistic devices are examined as tools for controlling reader perception and creating the emotional background of the stylistic dominant in Ian McGuire's novel *The North Water* – a dark, brutal, and highly atmospheric thriller set in the mid-19th century. It is a story of survival, human depravity, and the clash between civilisation and the primal chaos of the Arctic. The article's conclusions emphasise that, despite digitalisation, the verbal channel remains fundamental in the creation of artistic reality. The methodological toolkit described in the article provides a multidimensional understanding of how linguistic signals are transformed into complex cognitive models in the reader's mind. The study proposes an analysis algorithm that integrates classical philological tradition with modern digital humanities.*

Key words: *metamodernism, monomodal literary text, text analysis methods, literary discourse-functional linguistics, literary syntax, linguistic and literary stylistics, stylistic dominant, *The North Water*, Ian McGuire.*

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу
(CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 12.03.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 08.04.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 15.05.2026